

2. Кримінально-процесуальний кодекс України: Закон України № 1001-05 від 28.12.1960 в редакції від 18.01.2012 // Офіційний сайт Верховної Ради України, Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>
3. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 // Електронний ресурс. – Режим доступу
4. Закон України від 18.11.2003. Про телекомунікації [Текст]: // Офіційний вісник України. – 2003. – № 51 (02.01.2004) (частина 1). – ст. 2644.

Рогальська В.В.

кандидат юридичних наук,
заступник начальника кафедри
кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ НА ПІДСТАВІ ОТРИМАННЯ ВІД ПОТЕРПІЛОГО ЗАЯВИ ПРО ЙОГО ВІДМОВУ ВІД ПОДАЛЬШОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТ. 125 КК УКРАЇНИ

Аналіз статистичних звітів правоохоронних органів свідчить про те, що більшість зареєстрованих в Єдиному реєстрі досудових розслідувань кримінальних проваджень закривається на підставі п. 2 ч. 1 ст. 284 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), лівову частку серед яких займають кримінальні провадження щодо вчинених кримінальних правопорушень, передбачених ст. 125 КК України (умисне легке тілесне ушкодження) [1].

Ознайомлення з матеріалами вищезазначених закритих кримінальних проваджень та опитування практичних працівників дало підставі зробити висновок про масове та систематичне порушення законної процедури закінчення досудового розслідування у формі закриття кримінальних проваджень по цим кримінальним правопорушенням у, а саме: відсутність в матеріалах кримінального провадження рішення слідчого про звернення до експерта для проведення експертизи щодо встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень; прийняття рішення про закриття кримінального провадження у разі отримання від потерпілого заяви про його відмову від подальшого обвинувачення в кримінальному провадженні слідчим на підставі п.2 ч.1 ст. 284 КПК України, а не прокурором на підставі п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України.

Усі перераховані дії або бездіяльність слідчого не відповідають вимогам КПК України та свідчать про відсутність належного відомчого контролю та прокурорського нагляду, оскільки:

- відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 477 КПК України, кримінальне правопорушення, передбачене ст. 125 КК України відноситься до

кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення і згідно з п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України може бути закритим на підставі заяви потерпілого про його відмову від подальшого обвинувачення. У відповідності до ч.4 ст. 26 КПК України, відмова потерпілого від обвинувачення в кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення є безумовною підставою для його закриття, тобто у разі отримання такої відмови від потерпілого або від його представника під час проведення досудового розслідування, кримінальне провадження в обов'язковому порядку закривається постановою прокурора на підставі п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України. Іншого процесуального порядку закриття кримінального провадження законодавець не передбачив. Отже, прийняття слідчим рішення про закриття кримінального провадження на підставі п. 2 ч.1 ст. 284 КПК України після отримання від потерпілого заяви про його відмову від подальшого обвинувачення є грубим порушенням вимог кримінального процесуального законодавства України та в разі винесення відповідної постанови, керівник органу досудового розслідування в межах здійснення відомчого контролю, відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 39 КПК України повинен вжити заходів щодо усунення допущених слідчим порушень вимог законодавства, а прокурор повинен згідно із п. 7 ч. 2 ст. 36 КПК України скасувати таку постанову як незаконну.

- відсутність в матеріалах кримінального провадження рішення слідчого про звернення до експерта для проведення експертизи є порушенням вимог ст. 242 КПК України, яка зобов'язує слідчого звернутися до експерта для проведення експертизи щодо встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень (п.2 ч.2 ст. 242 КПК України). Не бажання у потерпілого залучатися для проведення медичної експертизи не знімає зі слідчого цього обов'язку і в жодному разі не є підставою для закриття кримінального провадження. Для вирішення питання про залучення потерпілого для експертизи законодавець передбачив можливість здійснення цієї процесуальної дії у примусовому порядку на підставі ухвали слідчого судді (ч.3 ст. 242 КПК України). Звісно, що звернення до слідчого судді для примусового залучення потерпілого до експертизи не повинно носити масовий характер, для цього слідчому необхідно додатково попереджати потерпілих про свій обов'язок проводити експертизу для встановлення тяжкості та характеру тілесних ушкоджень та про можливість їх залучення до її проведення у примусовому порядку.

Список використаних джерел:

1. Звіт про роботу органів досудового розслідування за 8 місяців 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=100820&c=edit&c=fo#
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>